

BØ KOMMUNE

Det gode liv i Bø

Foto: Klaus Kudsk Larsen

Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse 2020-2023

INNHALDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse	2
Innledning	4
Om planprosessen	4
Målsettinger med plandokumentet	5
Målsettinger for kommunens satsing på fysisk aktivitet og naturopplevelse	5
Målsettinger for kommunens anleggsutbygging	6
Noen trekk ved kommunens folkehelse	6
Folkehelsearbeid	7
Det frivillige organisasjons- og idrettslivet	8
Et godt naturgrunnlag	8
Fysisk aktivitet og naturopplevelse i skole og barnehager	10
Eidet barnehage	11
Eidet skole	11
Straume barnehage	12
Straume skole	12
Vinje barnehage	12
Steine skole	13
Bø ungdomsskole	14
Gode kommunale tilbud innen kultur, fritid og friluftsliv	15
Reiseliv, næringsliv og bolyst	16
Behov for anlegg og aktiviteter	16
Resultatvurdering av forrige plan	18
Forhold til andre planer	20

Handlingsprogram/ anleggsplan

Politiske prioriteringer	21
Økonomi	21
Registrerte søknader overført fra forrige planperiode - i prioritert rekkefølge	22
Planlagte prosjekt - uprioritert rekkefølge	23
Prosjekt og aktivitetsplan	24

*«Gode lokalsamfunn og nærmiljø er grunnleggende
forutsetninger for god helse og livskvalitet.»*

Foto: Klaus Kudsk Larsen

INNLEDNING

Fysisk aktivitet og naturopplevelse henger sammen med trivsel og god helse. Alle som bor i vår kommune skal ha et bredt og godt tilbud om fysisk aktivitet, og mulighet til å bruke den flotte naturen vi har rundt oss. Gode planverk og strategier kan bidra til at forholdene blir lagt til rette for at flere kommer i aktivitet og til at tilbudet blir bedre. For å lykkes med de planene som blir lagt er det avgjørende at kommunen har et godt samspill med frivillige organisasjoner, og at vi sammen forplikter oss til å følge opp og evaluere tiltakene. Ansvar for tilrettelegging for fysisk aktivitet og naturopplevelse er et felles ansvar mellom det offentlige og det frivillige foreningslivet.

Planen er utarbeidet etter Plan- og bygningsloven. Den følger også kulturdepartementets plankrav i forhold til å kunne søke spillemidler til idrett - og friluftsanlegg. Planen skal rulleres årlig, og revideres minst en gang hver valgperiode dersom det gjøres vesentlige endringer i planen.

Planen- og planens handlingsprogram er tverrfaglige viktige styringsverktøy for kommunal prioritering av anlegg og tiltak, og det er viktig at den er godt kjent i organisasjonen. Den er en del av Kommuneplanen for Bø kommune, her spesielt relatert til samfunnsdelen og arealplanen. Den er også en viktig del av kommunens arbeid for å fremme god folkehelse, da gode lokalsamfunn og nærmiljø er grunnleggende forutsetninger for god helse og livskvalitet

OM PLANPROSESSEN

Kommunestyret i Bø vedtok 01.04.2019 å sende Planprogram for plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse 2020-2023 ut til formell høring. Planprogrammet ble stadfestet av FSK 26.09.2019. Vedtak om planoppstart og muligheten til å komme med innspill i planarbeidet har vært kunngjort via kommunens nettsider og på facebook. Planarbeidet er utført i henhold til Plan- og bygningslovens bestemmelser, og skal oppfylle de krav som er beskrevet i kulturdepartementets "Veileder for Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet". Planen bygger på tidligere planer samt innspill fra enkeltpersoner og representanter fra barnehager, skoler og lag/foreninger i Bø.

For å få bred forankring og godt samarbeid i planarbeidet har det vært satt sammen en tverrfaglig prosjektgruppe. Denne har bestått av representanter fra teknisk avdeling, avdeling for skoler og barnehager, idrettsrådet, folkehelse og kulturavdelingen. Kultur har vært administrativt ansvarlig for planarbeidet.

Prosjektgruppen:

Hanne Fredheim, kulturkonsulent, leder

Kine Johnsen, kultur- og næringssjef

Tina Paasche, folkehelsekoordinator

Rune Dahl, teknisk sjef

Liv-Karin Steinsvik skole/barnehagekonsulent

Alexander Tande, leder idrettsrådet

I prosessen har Bø kommune vektlagt medvirkning. Aktuelle lag, foreninger, interesseorganisasjoner og grendelag har vært tilskrevet og blitt oppfordret til å komme med innspill. Det ble i september 2019 holdt et åpent møte der det kom mange innspill og hvor alle kunne delta. Alle skolene og barnehagene har vært invitert med både for å beskrive dagens situasjon og for å si noe om hva de ønsker for fremtiden. Her har vi mottatt innspill fra alle skolene og barnehagene i kommunen.

MÅLSETNINGER FOR PLANDOKUMENTET

- Planen skal legge til rette for at alle i Bø kommune skal ha mulighet til å delta i fysisk aktivitet og naturopplevelse ut fra egne forutsetninger og behov.
- Planen skal synliggjøre Bø kommunes politikk knyttet til fysisk aktivitet og naturopplevelse overfor kommunens innbyggere og organisasjoner.
- Planen skal legge en felles strategi for tilrettelegging for fysisk aktivitet og naturopplevelse i vår kommune.
- Planen skal være retningsgivende for kommunens behandling av plansaker der det skal tas hensyn til innbyggernes muligheter for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

MÅL FOR KOMMUNENS SATSING PÅ FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE

Bø kommune skal i samarbeid med de frivillige organisasjonene legge til rette for at alle som bor i vår kommune skal ha et bredt og godt tilbud om fysisk aktivitet, og mulighet til å bruke den flotte naturen vi har rundt oss. Dette gjelder også de som trenger særlig tilrettelegging. Ansvaret for tilrettelegging for fysisk aktivitet og naturopplevelse er et felles ansvar mellom det offentlige og det frivillige foreningslivet.

Bø kommune skal i samarbeid med de frivillige organisasjonene arbeide for at alle som bor i vår kommune skal delta i fysisk aktivitet. Dette betyr at man ikke bare skal legge til rette tilbud, men arbeide offensivt for å rekruttere innbyggerne med forskjellig alder, forutsetninger og behov inn i fysisk aktivitet og naturbruk.

I kommunens naturgrunnlag ligger det store muligheter for næringsutvikling innen reiseliv og friluftsliv. Gjennom tilrettelegging for fysisk aktivitet og naturopplevelse skal Bø kommune i samarbeid med lokale bedrifter bidra til å tilrettelegge tilbud for besøkende.

Fysisk aktivitet og naturopplevelse henger sammen med trivsel og god helse. Bø kommune skal arbeide for at våre innbyggere trives og har god helse.

MÅL FOR KOMMUNENS ANLEGGsutbygging

- Bø kommune skal ha som mål å gjøre anlegg og aktiviteter bedre tilrettelagt for alle grupper gjennom universell utforming.
- Bø kommune skal prioritere barn og unge - her særlig i forhold til uterom tilknyttet skoler og barnehager.
- I planperioden skal Bø kommune ha som mål å øke kvaliteten på eksisterende anleggene foran bygging av nye.
- Bø kommune skal i arbeidet med anlegg legge vekt på en helhetlig vurdering der det tas hensyn til allerede eksisterende anlegg og aktiviteter i kommunen i frivillig, offentlig og privat sektor.
- Bø kommune skal i arbeidet med anlegg ha fokus på besøksforvaltning til beste for de som bor i kommunen.
- Bø kommune skal prioritere anlegg som bidrar til egenorganisert aktivitet.

NOEN TREKK VED KOMMUNENS FOLKEHELSE

I Norge som helhet ser vi en rekke negative utviklingstrekk i helsetilstanden til befolkningen. Vi har et økende problem med overvekt og fedme. Flere enn før blir rammet av livsstilssykdommer der en viktig årsak er manglende fysisk aktivitet, mange sliter også med psykiske symptomer og lidelser. Dette er grunnleggende utviklingstrekk og relevant bakgrunnskunnskap fordi fysisk aktivitet og naturopplevelse kan virke forebyggende og positivt med hensyn til både overvekt og fedme, livsstilssykdommer og psykiske symptomer og lidelser.

Andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt, er høyere i Bø kommune enn i landet som helhet. Vi har også en befolkningssammensetning med langt flere eldre innbyggere sammenlignet med både Nordland fylke og resten av landet som helhet. Prognoser frem til 2040 viser en kraftig reduksjon i antall unge og personer i arbeidsfør alder, samtidig som antallet eldre forblir uendret. Forsørgerbrøken, det vil si antall eldre i forhold til antall i arbeidsfør alder er svært lav og kommer til å synke ytterligere frem mot 2040.

Ungdataundersøkelsen som ble gjennomført i 2019 viser at ikke alle ungdommer i Bø kommune er like godt fornøyd med lokalmiljøet sitt. Lokalmiljøet kan gi ulike muligheter for utfoldelse og sosialt

samvær. Tilgangen til blant annet åpne møteplasser, rekreasjonsområder og ulike fritidstilbud er eksempler på faktorer som påvirker hvordan den enkelte kan utfolde seg og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i nærmiljøet.

FOLKEHELSEARBEID

Da Folkehelseloven trådte i kraft i 2012 ble ansvaret for folkehelsearbeidet løftet til kommunen og prinsippet om å fremme folkehelse i alle sektorer («helse i alt vi gjør») gjelder for kommune, fylkeskommune og stat. Alle kommunens etater har dermed ansvaret for folkehelsearbeidet i Bø. Stimulering til fysisk aktivitet, naturopplevelser og trivsel er én av flere viktige oppgaver i dette arbeidet.

Bø kommune er en folkehelsekommune, det vil si at vi har inngått en samarbeidsavtale med Nordland Fylkeskommune om folkehelsearbeidet.

Samarbeidet skal baseres på resultatområdene i Regional folkehelseplan Nordland (2018-2025):

1. Forankring av folkehelsearbeidet
2. Samarbeid
3. Bo- og nærmiljø
4. Et inkluderende og likeverdig samfunn
5. Barn og ungdom
6. Voksenlivet
7. Alderdom

I oppfølgingen av samarbeidsavtalen skal utjevning av sosiale helseforskjeller og psykisk helse vektlegges som gjennomgående perspektiver. For å lykkes med et samfunn som fremmer psykisk helse og livskvalitet, er det nødvendig å legge vekt på forhold i omgivelsene som fremmer mestring, tilhørighet, deltagelse og opplevelse av mestring. Et mangfold av muligheter for ulike typer fysisk aktivitet og naturopplevelser i lokalmiljøet der folk bor og oppholder seg, er et viktig bidrag for å fremme psykisk helse og livskvalitet i befolkningen.

DET FRIVILLIGE ORGANISASJONS- OG IDRETTLIVET

Bø kommune har et rikt organisasjonsliv, med mange lag og foreninger som tilbyr aktiviteter av ulike slag. I Bø har vi tilbud om aktiviteter som fotball, volleyball, turn, skyting, droneflyging, discgolf, dykking, alpint, innebandy, ski- og turløyper, svømming og mer. Vi har også en aktiv forening for jakt og fiske, aktiviteter gjennom Vesterålen turlag, et aktivt skytterlag og trimgrupper. Bø kommune har et flott utgangspunkt både for tilbud om aktiviteter, rekruttering og videreutvikling i det allerede eksisterende frivillige organisasjons- og idrettslivet.

Bø er en kommune med sterke tradisjoner for dugnad. Våre innbyggere tar gjerne i et tak og gir av seg selv for å gjøre vår kommune til et godt sted å bo i. Dugnad handler om samhold og samfunnsengasjement og er en del av vår identitet. Det er også en viktig ressurs for innbyggernes mulighet for fysisk aktivitet og naturopplevelse i dag. Bø kommune skal bidra til å ta vare på dugnaden som ressurs ved å legge til rette for frivillig sektor gjennom samarbeid og bistand.

Bø idrettsråd er et samordningsorgan for idretten i Bø kommune, valgt av og blant idrettslagene i kommunen. Idrettsrådet representerer alle idrettslag tilknyttet Norges idrettsforbund og Norges olympiske komité i Bø kommune.

Idrettsrådet er et idrettspolitisk samarbeidsorgan mellom kommunen og idrettslagene, samt paraplyorganisasjon for idrettslagene. Idrettsrådet skal brukes som fagråd og bli bedt om å uttale seg i relevante saker, samt ta stilling til søknader og annet som faller naturlig inn under deres ansvarsområde.

I planperioden skal en ha følgende praksis overfor idrettsrådet:

- Bø kommune forplikter seg til å benytte Bø Idrettsråd som høringsinstanser i relevante saker.
- Bø Idrettsråd skal brukes som høringsinstans i saker som berører fysisk aktivitet og idrett i forkant av politisk behandling i utvalg, formannskapet eller kommunestyret. Dette er særlig viktig i forhold til planverk og den årlige prioriteringen av søknader for spillemidler. Dette gjelder ikke behandlingen av tilskudd til lag og foreninger. Kultursjefen er koordinator for dette.
- Bø Idrettsråd skal tilbys representasjon i kommunale utvalg, styrer eller prosesser der dette naturlig faller inn under deres arbeidsområde.

ET GODT NATURGRUNNLAG

Bø kommune har et godt naturgrunnlag for friluftsliv. Vi har storhavet rett utenfor stuedøra, vakre strender, flotte fiskevann og høye fjell. Her er muligheter for alle aldre, forutsetninger og behov. Naturen i Bø er i seg selv svært tilgjengelig, det er mange steder bare å stoppe bilen eller gå ut av huset. Bø kommune har et flott utgangspunkt for fysisk aktivitet og naturopplevelse i det eksisterende naturgrunnlaget.

Foto: Hanne Fredheim

Bø kommune har oppmerkede og til dels tilrettelagte turløyper både for store og små, og tre lysløyper som driftes av lag og foreninger. Det er viktig å tilrettelegge turløypene enda bedre, ikke minst ved bedre skilting og ved å tilrettelegge for de som har bevegelseshemninger. Det er vanskelig å komme seg ut i naturen for mange eldre og for funksjonshemmede. Tilrettelegging for denne gruppen må satses på i fremtiden. Friluftsliv virker å være en aktivitet som har økt de senere år, uten at man har konkrete data på dette. Vi har mange trimkasser og gode løypeforhold. Bø kommune har lagt ut kart og beskrivelser av de fleste av de mer populære og tilrettelagte turløypene på www.boe.kommune.no, og også under Bø kommune sine sider til Visit Vesterålen, under tittelen Hikers Paradise. Vesterålen friluftsråd har startet et omfattende prosjekt for skilting i Vesterålen, der Bø kommune inngår. Turene som inngår i prosjektet TellTur er godt skiltet og markedsført. Det er viktig å fortsette å støtte opp om arbeidet friluftsrådet gjør i kommende planperiode.

Naturen er sårbar og vi har mindre uberørt natur i vår kommune enn mange tror. Det er ikke så mange steder i vår kommune du kan vandre uten å høre lyden fra trafikk eller se veier, trafikk og bygg. Bø kommune skal ivareta naturgrunnlaget og friluftslivets interesser i kommunens arealplanlegging og i plansaker.

Det er viktig å sikre allmennhetens mulighet til bruk av utmark og strandsone. På den ene siden ser vi grupper som utnytter allemannsretten kommersielt, eller som har vist evne til å tøye allemannsretten vel langt ved å ta tilhold i utmark over lengre tid enn det allemannsretten hjemler, gjerne på attraktive plasser for distriktets øvrige befolkning. Andre igjen begrenser allemannsretten for turgåere og andre som ønsker å ta i bruk naturen ved å aktivt være til bry eller forhindre ferdsel på ulikt vis. I den videre utviklingen av reiselivet må Bø kommune være oppmerksom på problemstillingen, og finne løsninger som tar vare på omgivelsene og samtidig ivaretar befolkningens og besøkendes ønske om friluftsliv. Noe av løsningen kan være bedre skilting om hva som er tillatt og ikke, opplysninger om allemannsretten, flere åpne toaletter og en bedre søppelhåndtering.

FYSISK AKTIVITET OG NATUROPPLEVELSE I SKOLE OG BARNEHAGER

I Bø kommune har vi 3 barnehager, tre barneskoler og en sentral ungdomsskole. I barnehagene er det ca. 115 barn, og vi har i alt 227 elever i grunnskolen (tall fra 2019). Vi har ikke videregående skole i kommunen.

Barnas barnehage- og skoletid tar 19 år av livsløpet. Holdninger og verdier i forhold til fysisk aktivitet og naturbruk etableres i denne fasen av livet, i tillegg til at kroppen skal trenes og utvikles sunt og riktig. Det er et generelt problem med inaktive barn og unge som tilbringer mye tid innendørs. Skolene og barnehagene i Bø har derfor et særskilt ansvar for å stimulere barn og unge til fysisk aktivitet.

Samtlige skoler og barnehager i Bø kommune er godkjente som helsefremmende skoler og barnehager. Dette innebærer en del anbefalte kriterier, blant annet at alle barn og elever er fysisk aktive minst 60-90 minutter hver dag. For barnehagen er det krav om 90 minutter fysisk aktivitet hver dag, hvor naturopplevelser og nysgjerrighet skal være sentralt i barnas hverdag. For grunnskoler er det krav om 60 minutter fysisk aktivitet hver dag. Aktivitetene bør være varierte og medføre at man blir andpusten og at kroppen blir utfordret fysisk på ulike måter.

Fysisk aktivitet i skolen er forankret i:

- Opplæringsloven og Læreplanen
- St meld. 30 (Utdanningsdepartementet): Kultur for læring
- St. meld 16 (Helsedepartementet): Resept for et sunnere Norge
- Regjeringens handlingsplan for fysisk aktivitet
- Regjeringens handlingsplan for bedre kosthold i befolkningen

I arbeidet med planen har vi hatt en bred gjennomgang der foreldre, elever og ansatte ved den enkelte enhet har gitt sin beskrivelse av ståsted, og også listet opp hvilke planer de har framover. De enkelte enhetene har gitt egne beskrivelser av situasjonen og vi har laget et sammendrag av disse.

EIDET BARNEHAGE

Eidet barnehage er en 1- avdelingsbarnehage som ligger vegg i vegg med Eidet skole. Vi har gangavstand til fjæra, skogen og fjellet.

Barnehagen bruker nærområdet aktivt. Følger vi gang-og sykkelstien ned til Eidetsjøen, kan vi gå «rundt» å komme tilbake til barnehagen ved å følge en sti over en haug. Vi har fjæra på Øra, og fjæra bak skolen. Ved skolen er det et fint turområde med gapahuk, og på fotballbanen er det en ballbinge. Alt dette blir brukt av barnehagen i forbindelse med turdager. Vi har en fast turdag i uken.

Barnehagens uteområde er bra, vi har et kupert området innenfor uteområdet i barnehagen. Lekeapparatene vi har utfordrer barna til motorisk lek og stimulerer til grov motorisk utvikling. Vi har en gapahuk og en stor fin båt, en mindre båt, husker, huskeplanke, sklie, sandkasse og balansepunkt. Det er også mulighet til å klatre i trær på uteområdet til barnehagen.

Planer og ønsker:

- Lekeapparat ved gapahuken til skolen.
- Enkle lekeapparat på uteområdet til barnehagen, med gjenbruk av kabeltromler og gamle dekk.

EIDET SKOLE

Eidet skole har ballbinge, huskestativ og sandkasse. Ved skolen ligger den gamle fotballbanen som tilhører Malnes Idrettslag. Denne brukes av elevene i skoletiden. Skolen hadde en mindre akebakke på baksiden. Denne er nå flyttet til forsiden, som en integrert del av den store akebakken der. Skolen har 6 lekehus på området, disse brukes flittig av alle elevene.

Skolen bruker mye områdene rundt. Det er mange muligheter til kortere turer, både til fjell, skog og fjære. Om vinteren går elevene på skøyter og leker på «Skoletjønna». Skolen har en gapahuk, «Ørnestua», som primært benyttes av skolen på uteskoledager, og av de eldste eleven i friminuttene. Skoleelevene kan i tillegg bruke det store leke-/klatrestativet inne på barnehagens område i pausen fra 11.00 – 11.25.

Planer og ønsker:

- Oppgradering av fotballbanen og crossløypa der, som er overgrodd, og trenger sårt vedlikehold.
- Løpebane rundt fotballbanen, langs ytterkanten (planering).
- Half-pipe på fotballbanen
- Klatrestativ til de største elevene, gjerne med klatretau, og med litt fysiske utfordringer.

STRAUME BARNEHAGE

Straume barnehage er generelt mye ute på tur i marka. En dag i uka er fast turdag, men det blir ofte mer. Barnehagen deler ofte barna opp i grupper, slik at lengden på turen blir passelig. Om været er dårlig drar barnehagen til f.eks. Lunahallen, for lek og fysisk aktivitet.

I uteområdet finnes det en terrengsklie, bålring, huskestativ tilpasset både baby og barn i ulik alder, sandkasse, lekehus, båter (en lekebåt med sklie og en ordentlig landsatt båt), trær å klatre i, samt en uværshule.

Planer og ønsker:

Deler av Straume barnehage er helt ny, derfor er ikke uteområdet rundt barnehagen helt ferdig, og det er enda mye som gjenstår av arbeid. Ny lekeplass på baksiden av barnehagen ønskes og det er søkt til kommunen om asfalt på baksiden for sykkelbane. Grunnarbeidet er allerede gjort. Ovnsrøret i uværshula må også repareres.

STRAUME SKOLE

Straume skole har i sitt uteområde lengdegroper, løpebane, karusell, ballbinge, akerør, sandvolleyballbane, huskestativ, landsatt båt, gamle klatreapparater og grillhytte. Rundt skolen er det mange flotte uteområder, med uendelige muligheter for frilek.

Planer og ønsker:

Straume skole ønsker seg balansestokker, taubane, hinderløype, utbedret klatrestativ med tau, nytt huskestativ, vennebenk, høy levegg/klatrevegg som man kan spille ball over samt vedlikeholde uteområdets bygg og grøntområder. Det er ikke ønskelig å hugge ned/fjerne trær, da det er en viktig del av lekeområdet for elevene. Det er svært ønskelig å få tilrettelagt skolens uteområde for personer med nedsatt fysisk funksjonsevne. Pr i dag er det vanskelig for personer som bruker f.eks rullestol å komme seg ned til uteområdet og ta det i bruk. Men det som er absolutt viktigst er nytt dekke på ballbingen, da dette er helt ødelagt. Dette er en arena som er i daglig bruk, både i skoletid og utenom.

VINJE BARNEHAGE

Vinje barnehage er en tre-avdelingsbarnehage som ligger mellom Bøhallen og Steine skole. Avdelingen Bittelille som er ei midlertidig oppretta avdeling som ligger bak Framsikt.

Avd. Bittelille befinner seg i Vinje barnehages gamle lokaler. Uteområdet har sandkasse, et lite klatrestativ, en balansestokk og husker. Det er også et lite område som har tak der barna kan gjemme seg. Området er passe stort og oversiktlig. Avdelinga er lagt til rette for 1-åring, og ute- og innearealer inneholder det som trengs for å stimulere denne aldersgruppa motorisk.

Barnehagen har et variert nærmiljø som brukes aktivt, og uteområde er bra. Alle lekeapparatene utfordrer barna motorisk og er stimulerende for deres grovmotoriske utvikling. Barnehagen har også

gapahuk på sitt uteområde. Det finnes også mange fine turmål i området rundt: Skytterbanen med hauger og skog, Steinestranda med vår egen barnehageskog, museumsområdet med fjæra, Friluftsgalleriet, Mannen fra havet og stien rundt odden, området rundt Steine skole med den fine ut og gå-løypa, Bøhallen med gressbanen og barnehagejungelen vår, akebakke, Steinehuken og lysløypa. Fra barnehagen går det gang- og sykkelvei rundt skolen, og ved siden av skolen ligger parken med noen lekeapparater. Alt dette blir brukt av barnehagen i forbindelse med turdager. Barnehagens dags- og ukerytme er lagt opp slik at barnas behov for fysisk aktivitet blir ivaretatt.

Planer og ønsker:

- Uteområdet er til tider svært gjørmete og må dreneres slik at vi slipper overflatevann.
- Haug til bakkesklie
- Konstruksjonsleker til utebruk, f.eks små laftahus som byggesett
- Ved avd. Bittelille er det ønskelig med flere leker og/eller apparater som kan utfordre og stimulere barna, f.eks små sykler/biler, hus til å gjemme seg inni.

STEINE SKOLE

Steine skole har i sin plan for Helsefremmende skole og trafiksikker skole en del momenter som inngår i denne planen. Dette finnes på skolens uteområdet:

- Lavvo (Steine krets sitt tusenårssted)
- Gapahuke
- Bøhallen med basseng ligger i skolens nærområde og vi har et godt samarbeid for bruk.
- Skoleelva som renner gjennom skoleområdet er mye brukt til ulike aktiviteter. I forbindelse med elva er det laget et «kaiområde» der elevene leker ofte. Det er satt opp «kraner» for å heise opp vann og små bruer.
- Ballbingen er i bruk både i skoletiden og på elevenes fritid.
- Den samme bingen brukes til skøytebane på vinteren, noe som er svært populært. Skolen har ca. 35 par skøyter som elevene kan låne.
- Bowlingbanen er brukt til lek i friminutter og i undervisning
- Akebakke med hoppbakke ved siden av og lysløype som starter like ved skolen er flittig brukt når snøen legger seg. Skolen har en del ski, staver og skisko som lånes ut ved behov.
- Hasseborg er en liten hytteby med rådhus, snekkerboder, kafe osv. Byen er ment til bruk i friminutter og undervisning.
- Torshavn blir brukt til opplæring i båtveit, badeveit og knuter/fortøyning på stranda på spesielle dager.
- «Ut og gå»-løype med ulike apparater for balanse og styrketrening. Brukes daglig som en del av skolens plan for tilrettelegging for fysisk aktivitet.
- Asfaltbane som brukes til basketball, sykkelløype som et ledd i trafikkopplæringen og «snøball-bane» om vinteren.
- Freesbyggolf-bane som brukes av elever i skoletiden og av andre beboere i kretsen på ettermiddagen. (Samarbeid med idrettslaget)
- Årlige aktiviteter: Gå-/sykkelasjon, kommunal småskoletur, kommunal idrettsdag med Tinstafett, deltakelse i Beintøft, to trivselsleder dager

- Områder som brukes jevnlig til skoletur for hele skolen eller enkeltklasser: Nordalstranda, Steinestranda, Sikan, Vetten, Losjehytta, Vindhammeren, fortidsminner i Føre, Førmaka, Trollaldalen, området rundt Mannen fra havet,
- Skolen har ferdige orienteringskart over nærområdet, som brukes i undervisningen
- Trivselslederordning kombinert med Vennebenken

Planer og ønsker:

- Lavvoen trenger renovering
- Gapahuken trenger renovering (Der er skolen i gang med planleggingen.)
- Skoleelva trenger å bli rensket opp i (overgrodd vår/sommer/høst) og noen av kantsteinene har rast ut.
- Dekket på ballbingen trenger å skiftes ut
- Hasseborg ble malt i sommer, men trenger nok mer oppussing for å fungere optimalt.
- "Ut å gå"-løypa skulle gjerne vært oppgradert med nye elementer

Steine skole har mange arenaer som er i nærområdet og som brukes i undervisningen. Dessverre er det vanskelig å holde ting ved like. Slitasjen er stor på en del av det vi benytter og det er både et økonomisk og en tidsmessig utfordring her. Utlånsskøyter, ski og skisko skal også vedlikeholdes og tas vare på. Her har vi utfordringer.

BØ UNGDOMSSKOLE

Det som finnes på skolens område er idrettsbane med tribune, fotballbinge med volleyballnett og basketkurv, og rundt skolen finnes diverse benker og bord.

Planer og ønsker:

- Belysning til fotballbingen (arbeid med å skaffe dette er i gang)
- Frittstående basketballkurv (tatt av vinden)
- Løype à la Tuftepark. Det er rydda kratt/skog der løypa er tenkt å skulle gå.

Det kom forslag fra SU/SMU om å involvere elevene i arbeidet med å lage løype m.m.

Det kom følgende ønsker og idéer fra FAU (i forkant av SU/SMU-møtet):

- Frisbee-golf
- Klatrestativ
- Tuftepark
- Å få gjenoppbygd frittstående basketstativ/-kurv
- Å få satt opp frittstående volleyballnett

Bø kommune har prioritert gratis trening for barn og unge ved at kommunen kjøper treningstid. Det betyr at barn og unge i dag kan bruke Bøhallen og Lunahallen/kunstgressbanen gratis. Dette er en ordning som man politisk så langt har ønsket å videreføre.

Ved å gi økonomisk støtte i form av tilskudd skal Bø kommune stimulere til blant annet fysisk aktivitet og naturopplevelse ved å støtte frivillig sektors arbeid. I 2019 var budsjetttrammen for tilskudd til lag og foreninger 110 000, og dette er lite midler sett i forhold til aktiviteten i dag i lag og foreninger. Det er viktig at kommunen, i den grad det er mulig, prøver å legge til rette for det frivillige arbeidet da også gjennom god økonomisk støtte.

Det finnes flere arrangementer og prosjekter av stor og liten art, hvor en tar i bruk naturen i Bø kommune. Kommunen har en ungdomsklubb der fysisk aktivitet og naturopplevelse er en viktig del av tilbudet. Ungdomsklubben arrangerer Åpen hall, Familiefredag og andre aktiviteter som turer, aktivitetsløyper og lignende. En utstyrssentral har også kommet på plass i løpet av 2019, og både Etter skoletid og Folkehelseuka har fysisk aktivitet og naturopplevelse på programmet. Reginedagan er en festival som arrangeres av frivillige, og med Bø kommune som sekretariat og eier. I festivalen er det flere turer der man kombinerer fortelling og kystkultur med fysisk aktivitet. Se for øvrig aktivitetsplanen for en fullstendig oversikt.

Aktivitetskortet gir barn og unge, der familien har ytelse fra NAV og/eller barnevernet, tilgang til gratis fritidsaktiviteter.

Tidligere har Bø kommune i prosjekter som "Eventyrkommunen Bø", og i samarbeid med frivillig sektor, samt Friluftsrådet (TellTur), fått på plass en del turløyper og skilting av disse. Prosjektet

Bø volleyball, foto: Morten Rønningen

ble rettet særlig mot reiselivet, men bidrar til bedre tilrettelegging av naturbruk i vår kommune for alle. Dette er det viktig å ta vare på. Videreutvikling av turløyper er et mulig satsingsområde for Bø kommune i fremtiden.

På Bø kommunes sider under Visit Vesterålen er det lagt ut en rekke beskrivelser og bilder som viser mange av de løypene som i dag er tilrettelagt.

NÆRINGSLIV, REISELIV OG BOLYST

Bø har et godt og variert naturgrunnlag som gir gode betingelser for friluftsliv, og bøfjordingene er flittige brukere av naturen til lands og til havs. For mange er dette en viktig årsak til at de velger å bo i Bø.

Mange av våre arbeidsplasser er også knyttet til naturgrunnlaget vår, om det så er fiske og havbruk, landbruk eller reiseliv. Går vi enda lengre kan vi si at det er avgjørende for all næring, da de som bor her og mange av de som velger å flytte til Bø for å jobbe har som vikarierende motiv at de da får mulighet til å leve og bo i de flotte naturomgivelsene vi har i Bø. Naturgrunnlaget i seg selv er imidlertid ikke nok. Bolyst krever at vi har et godt og allsidig tilbud, og tilrettelegging for fysisk aktivitet om det er i idrettshallen eller på fjellet er viktig for at vi skal være en attraktiv kommune. Når vi planlegger for fysisk aktivitet og naturopplevelse må vi ha med oss at vi også planlegger for god rekruttering til næringslivet og nye arbeidsplasser.

Reiselivsnæringen er i vekst i vår region, og her er det også store muligheter i Bø. Kommunene i Vesterålen har nylig vedtatt ny "Reiselivsstrategi for Vesterålen - Bærekraftig Vekst mot 2025". Her skal det som eksempler jobbes for å gjøre Bø og Vesterålen til et "Hikers Paradis", og det skal jobbes med tilrettelegging av områder som Vetten - Lynghaugtinden, Kyststien samt fiskeværerne Hovden og Nykvåg. Arbeidet med tilrettelegging for reiselivet må gå hand i hand med tilrettelegging for kommunens egne innbyggere. I dette ligger det muligheter for utvikling som kan komme til nytte for flere grupper. Det er samtidig viktig at det er kommunens innbyggere som har hovedprioritet.

BEHOV FOR ANLEGG OG AKTIVITETER

Bø er en kommune preget av befolkningsnedgang de senere år. Gode tilbud for fysisk aktivitet og naturopplevelse er viktig for trivsel og rekruttering av nye innbyggere og skal prioriteres både av kommunen og frivillig sektor. Samtidig er det viktig at vi klarer å ta vare på de anleggene vi har, og vi har behov for å utbedre eksisterende bygningsmasse. En del av disse må også utbedres i forhold til krav om universell utforming.

Bøs varierte natur gir gode betingelser for friluftsliv. Selv om løypenettet er godt utbygd, har vi behov for bedre skilting, tilrettelegging, universell utforming, informasjonsmateriell og annet. I planperioden har vi behov for å utvikle aktiviteter og anlegg tilknyttet friluftsliv.

Bø er en av kommunene i Norge med flest eldre i forhold til folketall, og forsørgerbrøken er lav og synkende frem mot 2040. Det er helt nødvendig at kommunens planlegging i stor grad retter seg mot en aldrende befolkning. Tilrettelegging for og tilbud om aktivitetsmuligheter, naturopplevelser og sosiale møteplasser for seniorer bør prioriteres, med mål om flere friske leveår og en eldre befolkning som bor hjemme så lenge som mulig.

I prioriteringen av nye aktiviteter og idretter er det også særlig viktig å legge vekt på aktiviteter som kan appellere til ungdom. Bakgrunnen for dette er at vi trenger aktiviteter og rekrutteringstiltak som

kan snu den trenden vi ser i Ungdataundersøkelsen hvor ikke alle ungdommer er like godt fornøyd med lokalmiljøet sitt. Her er tilgangen til blant annet åpne møteplasser, rekreasjonsområder og ulike fritidstilbud eksempler på hva som bør forbedres.

Samtidig som vi må legge til rette for den organiserte idretten må vi bli bedre på å ivareta de som ønsker å drive egenorganisert aktivitet. Tverga, som er ressurscenteret for egenorganisert idrett og fysisk aktivitet i Norge, beskriver egenorganisert aktivitet som aktivitet som drives frem av utøverne selv, uten krav til fast trening, medlemskap, konkurranser eller andre forpliktelser. Aktiviteten er ofte assosiert med et fellesskap rundt aktiviteten bygget på lek, glede og entusiasme, men minimalt med organisasjon. Aktivitetene kan skje i urbane omgivelser, i naturen eller i spesialanlegg. Nettopp grunnet fravær av organisering i disse miljøene, har de tradisjonelt sett vært lite til stede i kommunale planprosesser og har liten tilgang til fellesskapets midler. I løpet av ungdomsårene faller mange bort fra den organiserte idretten. Tall fra Helsedirektoratet viser at hele 80 % av all treningsaktivitet for befolkningen mellom 20 og 85 år er i egenorganisert form. Dette frafallet fra organisert idrett dreier seg ofte om en overgang fra organisert idrett til treningsstudio og egenorganisert aktivitet, og da er det utformingen av nærmiljøet som i stor grad legger premissene for den enkelte innbyggers aktivitetsmuligheter. Det finnes utallige former for egenorganisert aktivitet, et lite utvalg eksempler er følgende: terrengsykling, beachvolleyball, skateboard, sparkesykkel, bmx, rollerblades, klatring, hoppestokk, kiting, frikjøring, paintball, gaming, slakkline, motorcross, frisbeegolf og droneracing.

RESULTATVURDERING AV FORRIGE PLAN

Anlegg som har fått midler i perioden 2012 - 2015:

	Tildelt 2012	Tildelt 2013	Tildelt 2014	Tildelt 2015
BØ (NORDLAND)	3 057 955	383249	0	343000
Bøhallen SA	2 660 955	383249		
Øyjordmarka alpinanlegg	193 000			343000
Øyjordmarka skiløype	204 000			

	Tildelt 2016	Tildelt 2017	Tildelt 2018	Tildelt 2019
BØ (NORDLAND)	355 000	303000	360000	323000
Øyjordmarka alpinanlegg	55 000			
Bø ungdomsskole - ballbinge	300 000			
Steine stadion - garasje/lagerbygg			360000	
Bøhallen SA		303000		
FK Luna - garasje/lagerbygg				323000

I planperioden 2012 - 2015 mottok Bø kommune 3 683 194 kroner i støtte i form av spillemidler. Til sammenligning mottok Bø i perioden 2016-2019 langt mindre - 1 041 000 kroner. Årsaken til dette er ikke at det er levert eller innvilget færre søknader, men at det er lavere beløp som er omsøkt.

Det har skjedd mange gode ting i forrige planperiode. Øyjordmarka alpinanlegg har fått midler, Bø ungdomsskole har fått ballbinge, Steine stadion har fått lagerbygg/garasje og Luna har fått lagerbygg/garasje. Det vi samtidig ser er at det i forrige periode kom det ikke inn en eneste søknad

på det som kalles kulturbygg. Her er det muligheter også for samfunnshusene våre så her må vi sette inn en innsats i neste planperiode

Bø kommune har selv ikke levert søknad på spillemidler siden 2016. Det er mulig at vi her har muligheter vi kan bli flinkere til å bruke, ikke minst når vi arbeider med å utvikle uteområdene på skoler og i barnehager. Dette bør vi jobbe mer med i fremtiden. Utfordringen er ofte at det kreves egenkapital til de gode prosjektene.

Bø kommune bruker mye tid på lag og foreninger for at de skal få levert søknader komplett og tidsnok. Vi bekjentgjør ordningen årlig, men innimellom må også kommunen ta direkte kontakt med idrettslagene eller andre for å gjøre dem oppmerksom på at de har denne muligheten, da vi er kjent med at de har behov eller ideer. Frivillig sektor har en del å hente på å sette seg inn i ordningene, samtidig som vi i kommunen må bli enda flinkere til å informere og veilede. Dette er utfordrende da det krever både tid og kompetanse.

I forrige planperiode ble Bø utstyrssentral opprettet. Målet med utstyrssentralen er å gjøre sports- og friluftsutstyr tilgjengelig i nærmiljøet, slik at alle kommunens innbyggere kan prøve nye aktiviteter og oppleve glede i å drive med et mangfold av sports- og frilftsaktiviteter. Dette er et offensivt arbeid for å rekruttere innbyggere med forskjellig alder, forutsetninger og behov inn i fysisk aktivitet og naturbruk. Dette sto ikke på den opprinnelige planen, men er et viktig løft for kommunen.

I planperioden har også en del turstier fått bedre skilting og er blitt bedre kjent gjennom det som heter Telltur. Dette er et regionalt prosjekt knyttet til Vesterålen friluftsråd som også Bø kommune er en del av. Her er også vesterålen turlag sentral i forhold til at de gjør en fantastisk dugnadsinnsats i forhold til det løypenettet vi har. Det kan også nevnes at det ble bygd gapahuk på Kjerringstranda som er et fint løft for opplevelsen av kyststien. Det er imidlertid ikke tiltak i særlig grad rettet mot universell utforming, her kan vi ikke si at vi har vært flinke i forrige planperiode. Dette må vi jobbe mer med.

FORHOLD TIL ANDRE PLANER

«Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse» er en delplan av kommuneplanen. Kommuneplanens samfunnsdel med handlingsplan 2014-2026 ble vedtatt høsten 2014 og er retningsgivende for denne revideringen. Visjonen i kommuneplanen er «Det gode liv i Bø». Målsetningen for denne delplanen «Bøfjerdinger skal trives og ha god helse» underbygger visjonen og målene i kommuneplanen. Tiltak i denne planen skal være forankret i økonomiplanen, og i de årlige budsjettvedtak. Den må også sees i sammenheng med kommuneplanens arealdel og rulleringen av denne.

Folkehelseloven pålegger kommunene å ha en skriftlig oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. Dette oversiktsdokumentet er en del av kunnskapsgrunnlaget og utgangspunktet for folkehelsearbeidet i Bø kommune, og har blitt brukt aktivt som kunnskapsgrunnlag i arbeidet med planen.

HANDLINGSPROGRAM / ANLEGGSPPLAN

POLITISKE PRIORITERINGER

I det årlige arbeidet med prioriteringer av anlegg og aktiviteter er det viktig å ha noen overordnede kriterier som gir politisk og faglig retning for arbeidet. Bø kommune har valgt å prioritere anleggsutbygging og tiltak innenfor fysisk aktivitet og friluftsliv med utgangspunkt i følgende kriterier:

- Aktiviteter og anlegg som har universell utforming prioriteres.
- Aktiviteter og anlegg som legger til rette for egenorganisert aktivitet prioriteres.
- Aktiviteter og anlegg som gir tilbud til barn og ungdom prioriteres.
- Aktiviteter og anlegg i skolekretsene / tilknyttet skoler og barnehagers uterom prioriteres.
- Vedlikehold og utvikling av eksisterende anlegg prioriteres.
- Det prioriteres å tilrettelegge for nye idretter / aktiviteter, heller enn å bygge ut de eksisterende. Økt kvalitet på de eksisterende anleggene er unntatt denne prioriteringen.
- Det skal i prioriteringen gjøres en helhetlig vurdering der det tas hensyn til allerede eksisterende anlegg og aktiviteter i kommunen i frivillig, offentlig og privat sektor.
- Aktiviteter og anlegg tilknyttet turløyper og friluftsliv prioriteres.

Den politiske behandlingen av prioriteringen av anlegg og aktiviteter vil alltid måtte sees i sammenheng med hvilke søknader som bli levert til og godkjent av kommunen årlig.

ØKONOMI

Store deler av bygningsmassen i Bø tilknyttet fysisk aktivitet og naturopplevelse eies og driftes av lag og foreninger. Bø kommune drifter i dag verken idrettshaller eller svømmebasseng. Alle tiltak i planperioden der Bø kommune er tiltakshaver eller har noe form for økonomisk forpliktelse skal sees i sammenheng med kommunens økonomiplan, og avhenger av nødvendige årlige budsjettvedtak. Dette gjelder både bygging og drift. For økonomiplan tilknyttet planen vises det derfor til vedtatt økonomiplan for Bø kommune og til de vedtatte budsjetter for kommunens drift og investeringer.

REGISTRERTE SØKNADER OVERFØRT FRA FORRIGE PLANPERIODE – I PRIORITERT REKKEFØLGE

ORDINÆRE ANLEGG:

Prosjekt	Søknadsnummer	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Nye skiver	138343	04.11.19	Bø skytterlag	199 000
Rehabilitering av fotballhall innvendig, nytt kunstgress	138338	24.10.19	FK Luna	404 000
Tuftepark/ trimpark	137428	05.10.19	Straume Idrettslag	382 000
Rehabilitering av basseng	137047	04.10.19	Bøhallen SA	230 000

NÆRMILJØANLEGG:

Prosjekt	Søknadsnummer	Søknadsdato	Søker	Søknadssum
Rehabilitering av tursti			Bø trimgruppe	Uavklart

Prosjekt	Sted	Tiltakshaver/søker
Villmarksleir, lager/foreningshus, parkering/avkjørsel	Langvatnet, Småskogen	Bø jeger og fiskeforening
Vedlikehold av leirduebane	Sikan	Bø jeger og fiskeforening
Bø skytebane Elektronisk stang/felthurtigbane Renovering av tak og vegger på skytterhus	Sikan	Bø skytterlag
Straume skole, aktivitetspark	Straume	Bø kommune/FAU
Turløyper i Bø kommune – skilting og merking. Vedlikehold av eksisterende turløyper	Brenna-Vetten, Krabvaag/Nykvåg Hovden, Skata/Sund, Breitinden, Føregravene, Mjåsundet/Vea, Pollen-Veatinden-Jurmannen-Vetten-Lynghaugtinden	Vesterålen Friluftsråd/ Lag og foreninger/ Bø kommune
Utbedre tursti	Fra Brekka til Losjehytta	Bø Trimgruppe
Lysløype Sikan – rehabilitering	Sikan, Steine	Bø IL
Kjøp av Oksneset	Oksneset	Bø kommune i samarbeid Vesterålen Turlag
Oppgradering av bassenget/energibesparende tiltak	Bøhallen	Bøhallen SA
Naust	Område Fjærvoll-Steine	Bø havkajakklubb
Badeplass ved Pollåsvatnet	Pollen	Ringstad Bygdelag
Dekke på ballbinge	Ballbinge på skolens uteområde	Straume skole
Dekke på ballbinge	Ballbinge på skolen uteområde	Steine skole

Prosjekt	Om aktiviteten
Handlingsplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse	Ny plan for 2020-2023. Rulleres årlig i perioden. Ansvar: Kultur/ arbeidsgruppe
Hikers Paradise	Markedsføring og tilrettelegging av Bø som turkommune. Knyttet til Reiselivsstrategi for Vesterålen. Prioriterte områder: • Vetten - Lynghaugen • Guvåghytta - Breitinden • Kyststien Ansvar: Kultur og næring
Utvikle Parkvoll som offentlig uterom.	Videreutvikle området med MFH, Friluftsgalleriet og Bø museum for rekreasjon, opplevelse og aktivitet. Relateres til prosjektet "Kystpromenade Bø". Forprosjekt. Ansvar: Bø kommune/ Museum Nord
Bø kystpromenade	Kan vi bygge en kystpromenade på yttersiden av Bø? Fase 1. Bø Museum med kultursti inn til sentrum Steine. Forprosjekt/ prosjektering. Ansvar: Bø kommune / Museum Nord
Fotefar mot Nord: Føregravene	Legge bedre til rette for vandring ved Føregravene. Ansvar: Kultur/ Museum Nord/ NFK
Sikring av områder rundt Guvåghytta for allmennheten	Søknad om sikringsmidler for å kjøpe ut områdene ved Guvåghytta. Videreutvikles som turområder/ områder av særlig interesse for allmennheten. Ansvar: Kultur og Landbruk/ Vesterålen turlag
Aktivitetstilbud på Bøheimen	Ukentlig tilbud om fysisk aktivitet som sittetrim, balansetrening og dans. Ansvar: Helse ved aktivitetsleder
Tilrettelegging for eldre. Flere benker/ punkter for hvile.	Langs veien mellom Bøheimen og Coop Prix Straume
Aktiviteter i ungdomsklubben	Åpen hall 2 ganger i måneden i Bøhallen. Turer og arrangement med fokus på fysisk aktivitet. Ansvar: Kultur ved ungdomsleder
FamilieFredag	Åpen hall, svømmebasseng, ungdomsklubb og kafe – gratis for alle i Bøhallen 2 fredager i måneden. Rettet mot hele familien. Ansvar: Kultur ved ungdomsleder og folkehelsekoordinator
Gratis trening for barn og unge	Bø kommune betaler halleie for barn og unge i anleggene Bøhallen og Lunahallen. Avhenger av årlige budsjettvedtak. Ansvar: Kultur
Folkehelseuka	En synliggjøring av tilbud om blant annet fysisk aktivitet som eksisterer i kommunen.

	Ansvar: Folkehelsekoordinator
Felles idrettsdag/Tinestafett for skolene	Årlig arrangement i planperioden. Ansvar: Skole ved rektorene.
Aktivitetskortet	Gir barn og unge tilgang til gratis fritidsaktiviteter Ansvar: NAV